

Вуйченко М. А.

д-р екон. наук, професор кафедри публічного управління та адміністрування
Уманський національний університет садівництва
м. Умань, Україна

ОСОБЛИВОСТІ РІЗНИХ ФОРМ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНИХ УТВОРЕНЬ

За об'єктивних умов розвитку місцевого самоврядування, розширення видів індивідуальної трудової діяльності, зміни організаційних структур управління економікою, демократизації самого процесу управління, скорочення і зміни способів і методів державного втручання в господарську діяльність ланок економіки потрібні заходи щодо забезпечення соціальних гарантій населенню не лише держави, а й органів місцевого самоврядування. Ці заходи мають являти собою гарантії кожному представнику територіальної громади на певний рівень благ і послуг за рахунок як власних внесків, так і перерозподілу ресурсів між населенням на цілі його матеріального забезпечення [2].

На даний час найважливішими напрямками створення соціальних гарантій населення територіальних громад є:

- реалізація прав громадян на працю і на допомогу з безробіття;
- оплата праці та мінімальний розмір заробітної плати;
- надання державної допомоги, пільг та інших видів соціальної підтримки малозабезпеченим громадянам і сім'ям, які виховують дітей;
- матеріальне забезпечення у разі досягнення пенсійного віку, тимчасової чи постійної втрати працездатності, втрати годувальника тощо [1].

Здійснення перелічених заходів потребує чіткого визначення джерел їхнього фінансування. Очевидно, що місцевий бюджет не може бути єдиним джерелом коштів на цілі соціального забезпечення. Отже, важливим питанням є розробка заходів щодо інтеграції видатків Державних та місцевих бюджетів у забезпеченні соціального захисту населення територіальних громад.

Як свідчать результати досліджень, на даний час соціальний захист населення муніципальних утворень здійснюється в різних організаційноправових формах, а використання будь-якої з них має різні соціально-економічні наслідки, що необхідно враховувати при здійсненні управління цією сферою суспільних відносин.

До основних форм соціального захисту населення територіальної громади належать обов'язкове державне пенсійне страхування; обов'язкове державне соціальне страхування працівників; утримання непрацездатних громадян в установах соціального призначення усіх форм власності; адресна соціальна

допомога малозабезпеченим громадянам; недержавне пенсійне забезпечення; благодійна допомога [4].

Форми соціального захисту можна розділити на централізовані, місцеві та локальні (недержавні) [3]. Централізованими формами соціального захисту є державна соціальна допомога та додатковий соціальний захист, що здійснюється на загальнодержавному рівні. Для цих форм характерним є те, що джерелом їх фінансування є державний чи місцевий бюджети. Порядок їх здійснення урегульовано законодавством. Частіше за все суб'єктами надання видів соціального захисту в рамках централізованих форм є органи державної влади або підприємства, установи, організації державної чи комунальної форми власності. Для локальних форм соціального захисту характерним є те, що суб'єкти їх здійснення самостійно вирішують питання акумуляції коштів, кола осіб, яким будуть надаватися певні види соціального захисту, їх зміст та розмір.

Соціальний захист населення муніципальних утворень здійснюється як у матеріальній формі, так і шляхом надання соціальних послуг та пільг [5]. Тому, на нашу думку, доцільно було б види такого захисту визначати як матеріальні блага та комплекс організаційних, соціально-економічних, інформаційних, юридичних заходів, які надаються населенню з метою розв'язання його життєвих проблем.

Варто звернути увагу на наступні заходи щодо адаптації сучасної системи соціального забезпечення до умов сьогодення :

1. В сфері соціальної політики:

- розроблення і прийняття Соціального кодексу;
- зменшення податкового тиску на ті підприємства, установи, організації, підприємницькі структури, які роблять внесок у благодійні фонди;
- розробка методичних рекомендацій для сільських центрів управління праці та соціального захисту населення щодо забезпечення матеріальної підтримки пільговиків.

2. В сфері реформування системи соціальних допомог:

- поглиблення адресності державної соціальної допомоги через упорядкування пільг та допомоги, що надаються різним категоріям населення;
- реформування нормативно-правової бази надання адресної соціальної допомоги малозабезпеченим та самотнім непрацездатним особам на основі урахування їх сукупного доходу;
- створення системи контролю за ефективним і раціональним використанням коштів для надання державної соціальної допомоги;
- впровадження єдиної обліково-інформаційної системи одержувачів соціальної допомоги;
- збільшення розмірів допомоги особливо потребуючим громадянам;

- запровадження тотального впровадження заходів щодо паспортизації населених пунктів.

Література:

1. Ворона П. В. Місцеве самоврядування України в контексті розвитку представницької влади : монографія / П. В. Ворона. Полтава: ПУЕТ. 2012. 341 с.
2. Жовнірчик Я. Ф. Місцеве самоврядування та адміністративно- територіальний устрій України // Актуальні проблеми державного управління: 36. наук. пр. Д.: ДРІДУ НАДУ. 2004. Вип. 4 (18). С. 254-273.
3. Об'єднання громадян, благодійництво та соціальний захист в Україні (вибране законодавство). Укладачі: О.І. Сушинський, П.І. Шевчук. Львів : Ліга-Прес, 2000. 228с.
4. Паламарчук В.М. Соціальна стратегія в Україні в період здійснення економічних реформ. // Національний інститут стратегічних досліджень. К. 2005.
5. Скуратівський В.А. Соціальний розвиток і соціальна політика : сучасні реалії, суперечності і тенденції розвитку // Вісник УАДУ при Президентові України. 2006. № 1 с. 137-158.